

Živá hudba: časopis pro studium hudby a tance, Praha: HAMU, 2012 a 2013.

Aneta Vondráčková

Časopis *Živá hudba*, který od roku 2010 každoročně vydává Hudební a taneční fakulta Akademie múzických umění v Praze (dále AMU), má svého dlouholetého předchůdce v podobě sborníku Hudební fakulty AMU. Sborníkový charakter si časopis částečně ponechal i ve své nové éře. Tematicky se však rozšířil o příspěvky z oborů choreologie a etnochoreologie, pro něž v České republice dosud žádné vědecky zaměřené periodikum neexistovalo. Pokud jde o muzikologii, prostor nyní dostávají témata jako hudba 20. a 21. století, teorie interpretace a obecná hudební teorie, etnomuzikologie, organologie, hudební estetika, hudební psychologie a hudební management. Převážné zaměření na hudební analýzu či problematiku hudební interpretace přirozeně vyplývá ze skutečnosti, že okruh přispěvatelů sestává zejména z pedagogů, doktorandů či studentů hudební fakulty pražské akademie.

Obsah jednotlivých čísel *Živé hudby* tvoří z největší části odborné studie (čtenář zde nalezne i recenze, zprávy z konferencí a jiných akcí apod.). Sborník, respektive periodikum z roku 2012 zahajuje práce Heleny Havlíkové *Let vězněného orla: Paradoxy národní identity v kontextu uvádění oper Leoše Janáčka u nás a v zahraničí v letech 1996-2012*, v níž autorka pomocí četných tabulek a grafů dokládá zvyšující se popularitu Janáčkových děl ve světě (18. nejhranější skladatel) a naopak klesající počet uvedených inscenací na našich operních scénách (propadá se za A. Dvořáka a B. Smetanu). Vazbu k národní identitě autorka sleduje v Janáčkově zájmu o jazyk, z něhož ve svých kompozicích vycházel. Zcela jiného zaměření je příspěvek Petra Zvěřiny, který se zabývá harmonickými poli v atonální hudbě. Zmiňován je analytický přístup A. Forteho či segmentování hudebního materiálu Schönbergova *Prvního klavírního kusu*, op. 11. Zvěřinova studie přináší nový pohled na analýzu atonální hudby.

Studie Jaroslava Šťastného (Petera Grahama) *John Cage - usměvavý Frankenstein?* nahlíží na různé aspekty díla amerického avantgardisty. Do středu pozornosti autor staví Cageovu rozhlasovou (*Roaratorio*, která je jakousi zvukovou ilustrací knihy *Finnegans Wake* Jamese Joyce), operní (*Europeras 1-5*) a filmovou tvorbu (film *Works of Calder*

s Cageovou hudbou, za niž roku 1951 získal cenu na Art Film Festivalu) a rekapituluje oslavy skladatelova výročí v roce 2012. Zajímavý pohled na operu 20. století přináší právě část o operách *Europas 1 & 2* (1987). Šťastný se ve svém textu nebál zkritizovat dnešní publikum, respektive publikum minulého století i tradiční operní formu, kterou se Cage pokusil narušit.

Oblast organologie ve sborníku z roku 2012 zastupuje práce Jaroslava Roučka *Aplikace klapkového mechanismu na přirozenou trompetu vedoucí k objevu klapkové trubky*. Svůj výzkum, týkající se existence přirozené trompety s chromatisačními otvory (již) v první polovině 18. století, Rouček podkládá nově objeveným pramenem – příspěvkem Johana Georga Hilla v publikaci *Musikalische Bibliothek* vydané v roce 1743. Vrací se taktéž k nálezu nákresů Kölbela lesního rohu, z něhož vyplývá, že Kölbel ve skutečnosti nebyl vynálezcem nástroje s klapkovým mechanismem, ale ventilového nástroje. Na základě pramenů polemizuje o úlohách (a prvenství) Antona Weidingera a Johanna Leopolda Kuntertha při vynálezu klapkové trubky a jejího šíření ve světě.

Stať o Karlu Slavoji Amerlingovi Viktora Hrušky dokládá šíří zájmů tohoto učenice 19. století. Autor se zaměřuje na Amerlingovo působení na poli hudební teorie. Dochází k názoru, že si Amerling mnoho z hudební teorie vykládal po svém, mnohdy protichůdně. Příspěvek působí spíše jako skrytá pobídka k tomu, abychom si přečetli publikaci Jitky Ludové *Česká hudební teorie 1750-1850*. Autor z ní pro tuto práci často čerpal.

Studie Jiřiny Dvořákové-Marešové *Metoda analýzy interpretačního výkonu* pokrývá další oblast zájmu časopisu. Postupy Otakara Zicha, který sledoval odchylky od notového zápisu, střídá pasáž o generativních teoriích. Těžištěm práce je však autorčino rozdělení interpretačních prvků a snaha definovat ideální znění skladby.

Dvě následující obsáhlé studie patří do oboru taneční vědy. Lucie Burešová pojednává o japonském tanečním školství, které by pro náš vzdělávací systém mohlo být inspirací. Andrea Opavská se věnuje pojmu scénický tanec a jeho proměnám v jeho chápání v českých zemích.

Sborník, respektive časopis vydaný v roce 2013 má podobný charakter jako číslo z minulého roku. Studií zde nalezneme šest. Mezi autory se objevují jména známá z Živé hudby 2012. Jaroslav Šťastný se tentokrát zaměřil na skladatele Alberta Breiera a jeho pohled na hudební formu. Breier se ve své tvorbě inspiroval čínským malířstvím, v němž vidí paralelu s hudbou. Šťastný uvádí, jakým způsobem skladatel pojímá čas v hudbě a jak se tento postoj promítá do hudebních forem. Součástí studie jsou také analýzy Breierových děl. Jiný autor, Petr Zvěřina, nyní studuje vztah hudebních myšlenek, hudebních zvuků a hudebního času v rámci tektoniky (*K otázce tektonického myšlení v hudbě 20. století*). K dokazování jednotlivých vazeb využívá skladeb Antona Weberna. Svou práci v pojednávání časopisu publikovala též jedna z editorek časopisu – Iva Oplištilová. Studie *Puls ↔ Gesto* na pomezí hudební psychologie a hudební teorie se zabývá opět časem v hudbě. Řeší rozdíly v čase prožívaném a fyzikálním, vysvětluje jednotlivé pojmy vážící se k času a mimo jiné se zmiňuje o absolutní paměti na tempo skladby. Jediný zahraniční pisatel v obou vybraných ročnících, Gunnar Jinmei Linder, rozsáhle pojednává o konceptu kata v japonské tradiční hudbě. Nejdříve čtenáře seznamuje s japonským tradičním nástrojem

shakuhachi, poté přechází k analýze klastrů, které flétna shakuhachi vyluzuje. Repertoár pro shakuhachi se dělí na základní a na „okrajový“ (od hudby komorní po moderní ansámbl). Linder se zajímá o první z nich.

Taneční věda předkládá opět dvě studie. *Pantomima v díle Bohuslava Martině Radima Vizváryho*, která rozebírá především inscenaci Divadlo za branou včetně inspirací ke vzniku díla. Lucie Burešová se naopak zaměřila na teorii tance a její studie *Výzkum tance: k problematice současných metod a přístupů* přináší závažné otázky k tanečnímu oboru.

Zajímavou částí časopisu je rubrika *Materiály*. Přináší výňatky z rozhovorů s deseti současnými zahraničními skladateli. Tematiku otázek plně vystihuje název materiálu – *Co je to N/nová hudba*. Rozhovory vznikaly během 6. ročníku festivalu Ostravské dny. Otázky kladl Jiří Nekvasil. Celé interview by mělo vydat Ostravské centrum nové hudby.

Jak vyplývá s uvedených informací, časopis *Živá hudba* je obsahově velmi pestrý, díky čemuž nachází jistě řadu čtenářů. Vyzdvihnout je třeba také jeho moderní a přitažlivou grafickou úpravu a zajímavou obálku – tento prvek nebývá u vědecky založených spisů bohužel zdaleka vždy přítomen. Mluvme-li o sféře prakticko-technické, drobné negativum lze spatřit v nepraktickém stránkování vně stránek.